DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

N°. 19. **Zondag 21 en Maandag 22 October.** **1855.**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. **ƒ 4.50** ; franco per post **ƒ 5.50.**
Advertentiën van 1—6 regels **ƒ 1**. Voor elken regel meer **15 cents** ; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van **ƒ 1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

Doorgraving der landengte van Suez.

III.

Wanneer wij tot dusverre het vraagstuk, hetwelk verdient in gewigt naast dat van den oorlog geplaatst te worden, beschouwd hebben uit het oogpunt van de voordeelen, die door de doorgraving aan handel en scheepvaart en aan de algemeene belangen der menschheid zouden worden toegekend: wij meenen thans onzen lezers een kort overzigt te moeten geven van de geschiedenis van het vraagstuk en van de wijze waarop men voornemens is de onderneming tot stand te brengen.

Het is bijna zeker, dat reeds vroeger de Roode en de Middellandsche Zeeën door een kanaal aan elkander zijn verbonden geweest. Het oudste kanaal werd begonnen door Nechos, zoon van Psammeticus, en voltooid door Darius, den zoon van Hystaspes. Dit kanaal der Pharaonen was gedurende de latere oorlogen en opstanden onder het zand verdwenen en het kanaal, hetwelk de Romeinen zagen, was het werk van Ptolomeus Philadelphus, Keizer Hadrianus liet het herstellen en ook onder de Mohammedaansche heerschappij was er eene watergemeenschap tusschen de beide zeeën, welke de Chaliff Omar door den Egyptischen Sultan Amru liet openen. Gedurende langer dan eene eeuw (640—767 nc. g.) was nu de scheepvaart hersteld, tot dat Almansor het kanaal liet digt werpen, opdat zijn mededinger Mohammed Ben Abdullha langs het kanaal geen toevoer van levensmiddelen zou kunnen ontvangen. Van dien tijd af heeft men velerlei plannen tot kanalisatie ontworpen, maar aan de uitvoering daarvan de handen niet geslagen. Leibnitz rigtte tot Lodewijk XIV een adres, waarin hij de mogelijkheid tot de opening van een waterweg aanwees en de Fransche gezant, de markies de Nointel, beijverde zich te vergeefs van 1670—1678 de Porte tot het plan over te halen. 80 jaren later meende baron van Tott het doel bereikt te hebben; maar hij kwam al ras tot de overtuiging, dat de aanmoediging, welke hij bij Mustapha III had gevonden, eene zeer bedriegelijke was geweest. Op het einde der vorige eeuw ontwierp de Fransche expeditie plannen op de plaats zelve, en reeds had generaal Kleber den last ontvangen, om den arbeid te doen aanvangen, toen de bekende afloop der expeditie ook dat plan verijdelde.

Toen na de tweede catastrophe, welke den Sultan door Egypte had getroffen, de tusschenkomst der Mogendheden het Oostersche evenwigt had hersteld, toen voor den tegenwoordigen beheerscher van Turkije, Syrie in Palestina op nieuw veroverd waren, toen Frankrijk zich geïsoleerd zag en Mehemed Ali wegens zijne nederlaag de Engelschen haatte, volbragt Prins Metternich een dier meesterstukken, door welke zijne politiek zoo menige harer misslagen heeft vergoed. Door de overige mogendheden slecht ondersteund, had Oostenrijk in het Oosten grond verloren; eerst tegen Rusland en nu tegen Engeland. Het laatstgenoemde Rijk, dat door het bezit van Aden een Gibraltar in de Roode zee had verkregen, drong bij Mehemed Ali aan, om aan Engelsche kapitalisten den aanleg van een spoorweg van de eene zee naar de andere te vergunnen, waardoor Egypte geheel onder Engelsch toezigt zou zijn geraakt. In dezen staat van zaken deed de staatskanselier een stap van toenadering tot Frankrijk en te gelijker tijd tot Egypte. Natuurlijk ontving Frankrijk met genoegen openingen, welke een einde maakten aan zijne isolering en ook Mehemed Ali werd gewonnen door de verzekering, dat Oostenrijk bereid was, hem in zijne veel eischende omstandigheden te ondersteunen, wanneer hij tot de aanneming van de Oostenrijksche voorstellen wilde besluiten. Dit voorstel bestond in de uitvoering van een kanaal, dat onder het bezit zou zijn en onder den waarborg van alle Europesche Mogendheden, opdat Egypte voor den overwegenden invloed van eene enkele Mogendheid behoed werd. Reeds in 1842 was tusschen Oostenrijk, Frankrijk en Egypte eene overeenkomst getroffen, en Mehemed Ali had den wensch uitgedrukt, om door Oostenrijks tusschenkomst den regtstoestand van het kanaal, door eene gemeenschappelijke waarborging van de groote Mogendheden, te doen vaststellen. Nadat het beginsel was uitgemaakt, was de wijze, waarop het geld zou worden gevonden, het tweede punt van onderhandeling. Oostenrijk wilde, dat de drie bij den aanleg betrokken regeringen, (Oostenrijk, Frankrijk en Engeland) ieder voor $\frac{1}{3}$ in de kosten zou bijdragen. Tevens wilde Oostenrijk de zaak tot een *Duitsch* belang verheffen, en zijn derde deel in vereeniging met de overige Duitsche regeringen betalen. Het is niet bekend geworden, of de zaak bij den Duitschen bond is aanhangig gemaakt; zeker is het evenwel, dat daardoor de beslissing van het geldpunt werd vertraagd, en Engeland plotseling op den voorgrond trad. De Oost-Indische Compagnie bragt namelijk de zaak aan de beurs, om de Engelsche kapitalen de bovenhand te doen houden; en het was alleen toen te danken aan de onvermoeide pogingen van Prins Metternich, en van de baronnen von Kubeck en von Bruck, dat het Duitsche element niet werd uitgesloten. Nadat in het jaar 1845 de voorloopige onderhandelingen ten einde waren gebragt, vormde zich in 1846 te Parijs eene maatschappij, onder den titel van: *Societé d'étude du canal de Suez*. Deze Maatschappij bestaat uit drie groepen; aan het hoofd der Oostenrijksche stond Negrelli, der Fransche Talabat, en der Engelsche Stevenson.

In het jaar 1847 zonden de drie genoemde ingenieurs, elk eene brigade naar Egypte, om met den arbeid der nivellering een aanvang te maken. De Engelsche brigade trok naar Suez, de Fransche naar het binnenland, en de Duitsche naar de monding der Middellandsche Zee. De arbeid begon in October en reeds in het begin van 1848 bragten de Fransche en Duitsche brigades rapport over hare werkzaamheden uit, terwijl de Engelsche brigade zich minder had gehaast en slechts met eene verzameling van kaarten en plans was gereed gekomen. De drie hoofdingenieurs zouden nu bijeenkomen, om den aanvang van den eigenlijken arbeid te bepalen, toen weinige dagen vóór hunne afreis, de Februarij-omwenteling uitbrak en de uitvoering van het plan voors'hands verdaagde. Engeland maakte van deze omstandigheid gebruik. Na den dood van Mehemed-Ali was de Engelsche invloed op Abbas-Pacha zoo overwegend geworden, dat nu zonder moeite de vergunning tot den aanleg van een spoorweg werd verkregen. De werkzaamheden aan dezen spoorweg zijn met den meesten ijver voortgezet; op 4 Julij 1854 werd de dienst van Alexandrie naar de Nijl geopend en nog in den loop van dit jaar zal de geheele weg tusschen Cairo en Alexandrie gereed zijn. Said-Pacha, opvolger van Abbas, omhelsde evenwel het vroeger door Mehemed-Ali geuite gevoelen, namelijk, dat men zich tegen den alles vermogenden Engelschen invloed moest verzetten. Daardoor ontstond tusschen Said-Pacha en het Oostenrijksche kabinet eene vertrouwelijke verstandhouding, ten gevolge waarvan het den heer Ferdinand de Lesseps, vertegenwoordiger der bovengenoemde Maatschappij, gelukte, om de concessie tot de kanalisering te verkrijgen, onder beding, dat de Sultan die bekrachtigen zou. In November 1854 werd tusschen de Lesseps en den Onder-Koning eene behoorlijke, de zaak regelende, overeenkomst gesloten, waarin de volgende voorname hoofdbepalingen voorkomen:

De „Compagnie universelle du canal maritime de Suez" bestaat uit kapitalisten van alle Natiën, en heeft het doel, om tusschen de Middellandsche en Roode Zeeën een voor groote schepen bevaarbaar kanaal tot stand te brengen. De Maatschappij moet aan beide zeeën voor voldoende ingangen en voor een of twee havens zorgen. De directeur der Maatschappij wordt door de Egyptische Regering benoemd en, zoo mogelijk, uit die leden der Maatschappij, welke de meeste aandeelen bezitten. De duur der concessie beloopt, gerekend van den dag der opening van het Kanaal, negen-en-negentig jaren. Al de kosten van het werk worden gedragen door de Maatschappij, aan welke nogtans alle, aan den Staat toebehoorende, gronden kosteloos worden afgestaan, en waaraan het vermogen tot onteigening verleend wordt. Indien de Egyptische Regering op het een of ander punt van het kanaal versterkingen wil aanleggen, dan geschiedt zulks op hare eigene kosten. Van de zuivere inkomsten ontvangen de Egyptische Regering 15 p.ct., de stichters der Maatschappij 10 en de Maatschappij zelve 75 p.ct. De tol, welke de Maatschappij zal doen heffen door hare ambtenaren, volgens een, tusschen haar en de Egyptische Regering nader vast te stellen tarief, moet voor alle Natiën hetzelfde cijfer bedragen: er mag aan geen bijzonder land eenig bijzonder voordeel worden toegekend. De Egyptische Regering bekrachtigt de statuten, en voor elke latere verandering derzelve moet hare toestemming verkregen worden. Zij belooft van hare zijde, voor zich en hare ambtenaren, eene ijverige medewerking tot alles, wat den aanleg in de hand werken en het gebruik des kanaals bevorderen kan.

Op dit oogenblik is het geheele plan van de doorgraving ontworpen en afgewerkt, en de heer Ferdinand de Lesseps heeft eene Europesche Commissie ingesteld, om haar oordeel over het ontworpen plan te doen kennen. Die Commissie is zamengesteld uit de volgende heeren: Rindel, eerste ingenieur in Engeland, Negrelli, directeur-generaal der openbare werken in het Lombardisch Venetiaansch Koningrijk, Conrad, hoofd-ingenieur bij den Waterstaat en voorzitter der maatschappij van ingenieurs in Nederland; Lentze, raad-adviseur bij het ministerie van openbare werken te Berlijn en voorzitter van de door de Pruissische Regering benoemde commissie voor waterbouwkundige werken; Paleocopa, minister van openbare werken te Turijn; de meest beroemde ingenieur van Italie, Renaud, inspecteur-generaal van de bruggen en wegen, lid van de algemeene Parijsche commissie voor bruggen en wegen, en Lieussoux, hydrographisch ingenieur bij de marine, welke hier de betrekking van secretaris der commissie zal bekleeden.

Hoedanig het plan is, dat aan het oordeel dezer commissie is onderworpen, dat zullen wij in een vierde en laatste artikel ontwikkelen.

Nederland, buiten 's Lands beoordeeld.

II.

In een vorig nommer hebben wij in het algemeen doen zien, hoe zeer de beoordeeling van Nederland buitenaf in de jongste jaren ten gunste gewijzigd is, en hoe men zich aldaar meer laat gelegen zijn, aan eene meer grondige en naauwkeurige schatting van hetgeen ons Vaderland betreft.

Een Fransch schrijver, de heer Esquiros, heeft zich met een opzettelijken arbeid deswege belast, waaraan reeds hier en daar regtmatige hulde is gebragt, wegens juiste opvatting en fraaijen stijl. Het zou ons bestek te buiten gaan, dien arbeid geheel over te nemen; doch wij willen er, als proeven, eenige brokstukken uit vertalen.

Wat daarvan reeds bekend is bestaat uit drie beschouwingen, als eene over de natuurkundige vorming des lands, eene over de zeden en gewoonten, en eene over de Nederlandsche visscherijen. Als de schrijver zoo voortgaat, zal hij een merkwaardig geheel over Nederland geleverd hebben.

Wij bepalen ons thans uit de eerste beschouwing zijne inleiding onzen lezers te doen kennen.

„Er is een land, alwaar de stroomen, om zoo te spreken, de hoofden der inwoners overzweven, alwaar magtige steden zich boven het oppervlak der zee verheffen, die ze beheerscht en benaauwt, alwaar gedeelten van bebouwde landstreken beurtelings door de wateren zijn verheerd, prijs gegeven en heroverd; alwaar de natuurlijke loop der rivieren aloude eilanden door eene zandstrook aan het vasteland heeft gehecht, en alwaar aloude gedeelten des vastelands, die vernield en ingezwolgen werden, eilanden van eene jeugdige dagtee-

kening hebben gevormd: dat land is Nederland. Bij den aanblik van zulk eene vreemdsoortige aardrijkskundige zamenstelling, welke van alle bekende wetten afwijkt, wekt het niet alleen verwondering, dat Nederland met een handvol inwoners zijne onafhankelijkheid hebbe verworven en behouden; dat het zonder steengroeven steden en merkwaardige gebouwen gesticht, bijkans zonder hout schepen gebouwd hebbe, die de zee aan de krachtigste vloten betwisten; men verwondert er zich zelfs niet over, dat het op dorre, overstroomde gronden, die den arbeid des ploegs tartten, zijne steden in markten hebbe herschapen, rijk aan vee en ruimvoorziene voorraad-schuren.

„Neen, wat bovenal bevreemdt, is, dat zulk een land bestaat. Hetgeen den reiziger hier meer belang inboezemt dan de bijzonderheden des landschaps en den volksaard, dan de uitgestrektheid en de welvaart van het grondgebied, het is het geheim eener eigenaardige grondwording en vervorming, welke zich gedeeltelijk uit de werking der natuur, gedeeltelijk uit de nijverheid der menschen laat verklaren.

„Vlak en effen als eene zee, die volkomen kalm is, door golven of baaijen ingeboord, met binnenmeiren doorsneden, door stroomen besproeid, welke in verscheiden riviertjes hare vertakkingen hebben, schijnt de grond van Nederland het schouwspel te zijn geweest van eene worsteling tusschen de aarde en de wateren. De tegenwoordige gesteldheid des lands, eene soort van *transactie* tusschen beide elementen, is blijkbaar het gevolg van opmerkelijke gebeurtenissen en bijzondere oorzaken. Die gebeurtenissen zijn niet zoo oud, als men wel zou wanen. Wanneer de wetenschap tot de geologische bakermat van de andere gedeelten van Europa wil opklimmen, is zij genoodzaakt zich tot overblijfselen te wenden, waarvan de geschiedenis geene verklaring geeft. Het menschelijk vernuft gaat, te midden der duisternis en der bouwvallen, den draad der gebeurtenissen na, waarvan de aarde getuige is moeten zijn, in eenen tijd, toen de mensch, naar alle waarschijnlijkheid, nog van de schepping afwezig was. Hier, in Nederland, doet zich een veel zonderlinger en nieuwsoortiger tooneel op: die golven, die meiren, die eilandgroepen, die aangeslibte gronden, welke gansche landschappen uitmaken, de mensch heeft die zien geboren worden; hij heeft sedert de in de geschiedenis beschreven tijden, den mond der stroomen zich zien sluiten onder het aldaar immer aanwassende zand; hij heeft aanschouwd hoe de aarde in water verkeerde en de binnenwateren verdroogden. Verscheiden werkingen der natuur, waaraan de natuurkundigen de zeer oude veranderingen toeschrijven, welke in den toestand der aardbol zijn gekomen, — zoo als zware overstroomingen, winden, stortvloeden, de schuddingen in het oppervlak van aard en zee, — zijn, zelfs na den aanleg van de steden, in Nederland in volle kracht gebleven.

„Gedurende langen tijd nadat de vorming van het Europesche vasteland min of meer tot staan was gekomen, heeft Nederland de wisseling van die aardvormingen aangevangen, voortgezet, en zet die zelfs nu nog voort. De natuurlijke geschiedenis der veranderingen van den grond erlangt dus hier een geheel bijzonder belang. Die geschiedenis staat in verband met de maatschappelijke lotsbestemming des volks, dat de Nederlanden bewoont; het is geologie van gister en heden, geologie, die steeds werkzaam is, en zelfs, in zekere mate, staatkundige aardkennis. Tot dusverre hebben de reizigers en zedebeoefenaars te zeer verwaarloosd het natuurkundig tooneel te voorschijn te doen treden, waarop de onderscheiden toestanden van beschaving in Europa zich zijn komen vestigen. De dagteekening en de aard van dat tooneel, de voorwaarden waarop het ontstaan is, zijn evenwel geenszins vreemd aan de wezenlijke bestanddeelen van den landaard. De volken zijn, wat de uiterlijke invloeden der landen, welke zij bewonen, hen bepalen te zijn, hoedanig zij door water, lucht en aarde zijn. De waarde van die plaatselijke oorzaken vermeerdert nog, wanneer een volk zich met der daad in éénige voorwaarden van gesteldheid tusschen land en water geplaatst vindt. Dan is de aardrijksbeschrijving van dat volk de voorafspraak van zijne geschiedenis, de wortel zijner zeden, zijner instellingen en van zijnen eigenaardigen geest.

„Met de bewijsstukken in de hand, kan men nagaan wat Nederland in den aanvang was, wat veranderingen het ondergaan heeft, ten gevolge van de werking der stroomen en der zee, wat het onder de hand van den mensch geworden is, kortom hoe Nederland in wezen is geroepen. Wat de werking der rivieren veelvermogends en vaak verschrikkelijks aanbiedt, is nog onlangs gebleken bij de overstroomingen, die verscheiden Nederlandsche gewesten geteisterd hebben: op dat tooneel van kort geleden rampen zullen wij het beoefenen. De werking van de zee kunnen wij in de duinstreken nagaan; die van den mensch, op alle punten des bodems, maar inzonderheid in de omstreken van Haarlem. De elementen voor Neêrlands aardrijksbeschrijving zullen ons dus geleverd worden door de werking der natuur zelve, die wij zullen ophelderen door andere bewijzen, uit de maar al te weinig bekende wetenschappelijke verzamelingen ontleend, welke in Nederland bestaan.»

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Er zijn volstrekt geene nadere berigten van het oorlogstooneel, hetgeen doet onderstellen, dat er vele strategische bewegingen plaats hebben, doch deze nog tot geene uitkomst hebben geleid. De aandacht is thans wel zooveel gevestigd op den staat der geldmarkt in Londen en Parijs.

Geen wonder dat de genomen maatregelen op de beurzen dier steden niet zonder invloed bleven. Op beide plaatsen was eergister eene neiging tot daling op te merken; nogtans moet men erkennen, dat die beweging niet van dien aard was, als men met grond kon verwachten. De daling ter Londensche beurs was ⅛ pCt. op de geconsolideerde en te Parijs 65 centimes op de 3 pCt. Het is de weêrstand tegen daling, welke zich in zekeren zin openbaart, die hoop geeft dat, wanneer de eerste indruk eens voorbij is, de daling der fondsen ook niet aanmerkelijk zal zijn. Men begrijpt toch, dat de besluiten der banken uit een beginsel van soliditeit voortvloeit. Intusschen ontbreekt het niet, vooral in Parijs, aan beschouwingen, volgens welke de bank hare behoedzaamheid te verre drijft; dat aan den eenen kant hare zucht om gereed geld in kas te houden lofwaardig is; doch aan de andere zijde de handel door het hooger disconto eenigzins belemmerd wordt; dat wanneer de tegenwoordige moeijelijkheid overwonnen is, het zaak zou zijn te overwegen om het kapitaal van de bank aanzienlijk te vergrooten, ten einde een ruimeren voorraad voor de algemeene omloop daaruit te kunnen ontleenen.

De prijzen der granen zijn nog dobberende. Op eenige markten van Frankrijk en Belgie zijn zij iets hooger, op andere iets lager dan de vorige week. Blijkbaar is men in afwachting van de aanvoeren, die zoowel uit de Middellandsche zee als uit Amerika worden te gemoet gezien.

In de jongste dagen is de aandacht in Engeland zeer gevestigd geweest op de houding der vreemde uitgewekenen, vooral die op Jersey, alwaar een dagblad wordt uitgegeven, dat smaadredenen tegen de Koningin en Keizer Napoleon behelsde. De bevolking van Jersey was hierover zeer verstoord en gaf van hare gevoelens openlijk blijk, zelfs zoo verre, dat de gouverneur van Jersey den eigenaar en verdere betrokkenen in de uitgave van het blad het eiland heeft uitgewezen. De invloedrijkste dagbladen der Engelsche hoofdstad, zelfs die anders de gastvrijheid in een zeer ruimen zin opvatten, juichen dezen maatregel, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, toe, daar zij verklaren, dat uitgewekenen, die in Engeland heul en verblijf komen zoeken, zich dit door een rustig gedrag moeten waardig toonen.

RUSLAND.

Men weet, dat bij de ontmoeting, welke in de omstreken van Eupatoria plaats had, tusschen de kavallerie van generaal d'Allonville en de Russische kavallerie, deze laatste werd aangevoerd door den generaal Korff. De wijze zelfs, waarop de *Invalide Russe* deze zaak mededeelde, wees genoegzaam aan, dat het te St. Petersburg aan de nalatigheid van dien generaal en aan de door hem genomene min gepaste maatregelen toeschreef de nederlaag, welke zijne troepen bij die gelegenheid hadden geleden.

Deze onderstelling wordt volkomen bewaarheid door eene dagorder van 22 September (4 October), waarbij de generaal Korff uit zijn bevelhebberschap ontslagen wordt, naardien hij zich door den vijand heeft doen overrompelen, terwijl Prins Radziwil als zijn opvolger aangewezen en tegelijker tijd tot luitenant-generaal benoemd wordt.

Men meldt uit Berlijn, dat een zeker aantal Pruissische ambtenaren, bij den electrischen telegraaf werkzaam, door de Russische regering zijn aangenomen. Die regering heeft namelijk ten doel de telegraphische lijnen in haar gebied op groote schaal uit te breiden.

GROOT-BRITTANJE.

De woordvoerders der in Londen verblijf houdende uitgewekenen hebben dezer dagen het Engelsche publiek weder geërgerd door smaad- en moordkreten tegen Koningin Victoria en Keizer Napoleon. Daar een dagblad van Jersey, *l'Homme* genoemd, hun tot orgaan dient, heeft een groot aantal ingezetenen van dat eiland jl. Zaturdag eene vergadering gehouden, met het doel om openlijk te doen blijken, hoezeer zij verontwaardigd zijn over hetgeen, onder beschutting der Engelsche drukpersvrijheid, door dat blad gezegd werd. De erkende organen van het Britsche ministerie, de Londensche *Globe* en *Morning Post*, dringen thans met nieuwe kracht aan op maatregelen, strekkende om de gastvrijheid, die Engeland aan politieke vlugtelingen verleent, onschadelijk voor de rust van Frankrijk en Europa te maken; en dit denkbeeld schijnt in Engeland thans minder inpopulair te worden, daar het ook door de *Times* omhelsd wordt.

De *Morning Advertiser* komt op de gebeurtenissen, welke te Jersey plaats hadden, terug, en toont aan, dat de spanning dagelijks grooter en meer verontrustend wordt. Plakaten, in zeer hevige bewoordingen opgesteld, waren allerwege te lezen en bij duizenden, vooral des Zaturdags, den marktdag, verspreid. Daarin werd de woning van kolonel graaf Pianeiri der volkswraak aangewezen; welke kolonel, ofschoon een der eigenaars van het dagblad *l'Homme*, aan den schout van St. Hélier geschreven heeft, om te verklaren, dat hij hem nooit een enkel exemplaar is verkocht.

De *Morning Advertiser* geloofde niet, dat men er toe zou geraken, om het blad te doen staken of de aangewezene uitgewekenen te verbannen; maar dit blad hoopt, dat het voorgevallene eene les moge zijn voor het vervolg. Wij vernemen, dat de vergadering, welke Zaturdag jl. gehouden werd, eene deputatie benoemd heeft, om zich bij den gouverneur te begeven en die te onderhouden over de ergernis, welke de staatkundige uitgewekenen onder de bevolking veroorzaken. Deze deputatie heeft reeds de haar opgedragen taak volbragt, en naar wij vernemen, heeft de gouverneur den afgevaardigden verklaard, dat hij onmiddellijk maatregelen zou nemen, ten einde aan het verlangen der bevolking te voldoen.

Maandag jl. heeft de schout van St. Hélier aan de heeren Pianeiri, eigenaar, Rebeyrolles, hoofd-redacteur, en Tho uitgever van het dagblad *l'Homme*, te kennen gege dat zij het eiland uiterlijk den 20 dezer moeten verlat De door de vergadering genomen besluiten zijn aan Fransche en Britsche regeringen medegedeeld.

De *Times* wijdt aan het gedrag der staatkundige ui wekenen op Jersey een uitvoerig artikel, dat met d woorden eindigt: «Voor onze lezers hebben wij reeds g noeg van deze oproermakers gezegd. Maar wij bevelen lo Palmerston en den Secretaris van Staat voor binnenlan sche zaken de aandachtige lezing van het laatstelijk do hen uitgegevene aan. Wij meenen dat het hoofd van Kabinet die rustverstoorders reeds met iets, dat naar dep tatie geleek, bedreigd heeft. De burger Pyat en zijne vri den mogen dus wel oppassen, of zij zouden welhaast mocratische en socialistische zamenzweringen op een verwijderd en hun meer genegen grondgebied kun smeden.»

— Slechts 870 sterfgevallen zijn in de Zaturdag ge digde week in Londen aangegeven, derhalve 225 benede het gemiddeld getal in dezelfde week der tien laatste jare De bereids genomen maatregelen om de bevolking van Lo den van zuiverder water te voorzien, dan zij gedurende laatste cholera-epidemie had, beginnen reeds goede vruc ten op te leveren, en van die, welke eerlang genome zullen worden om door de dagelijksche reiniging van str ten en huizen den dampkring te zuiveren, verwacht m de beste gevolgen.

Het getal der geborenen in de vorige week was 1564 namelijk 793 jongens en 771 meisjes, derhalve 251 bove het gemiddeld getal in de tien laatste jaren.

— De Admiraliteit heeft met de heeren J. Scott en So te Greenock eene overeenkomst gesloten wegens het bouwe van 6 mortierbooten van ongeveer 70 voeten lengte, d in het volgend voorjaar voltooid moeten zijn en ieder m een 13 duims mortier gewapend zullen worden. Zij zull slechts gering zeil voeren, naardien zij bestemd zijn om do stoombooten begeleid en in de vereischte stelling gebragt worden.

— Men zegt dat uit opgemaakte staten, die tot bouw stoffen voor een officieel rapport dienen moeten, blijkt, h sedert de eerste landing in de Krim tot na de bemagtigin van Sebastopol op 8 September laatstl., van het Engels leger aldaar 195 officieren, 153 onderofficieren, 20 ta boers en 2194 soldaten gesneuveld, 577 officieren, 64 onderofficieren, 71 tamboers en 10,084 soldaten gekwetst, e 13 officieren, 23 onderofficieren, 2 tamboers en 466 soldate krijgsgevangen gemaakt of op andere wijze vermist zij De verliezen bij de vloot en onder de Koninklijke mariniers zijn in deze opgaven niet begrepen.

— Naar aanleiding der bemagtiging van Sebastopol ha haalt sir C. Napier in de dagbladen zijne oude grieven teg sir J. Graham, beklaagt zich dat noch hij noch de admiraal Plumridge en Chads over den laatsten togt naar de Balt sche Zee geraadpleegd zijn, en geeft den wensch te ke nen, dat het Parlement tot een onderzoek naar het gedra der admiralen en der admiraliteit aanleiding zal geven.

— De Koningin is dezer dagen van Edimburg te Windso teruggekeerd en werd allerwege waar zij zich ophield me de levendigste toejuichingen begroet.

— Na een stilzwijgen van veertien dagen hervat de Time weder zijn strijd tegen den generaal Simpson. Het bla beklaagt zich er zeer over, dat hij zelfs de generaals nie heeft doen kennen, die zich bij den storm tegen het Reda onderscheiden hebben.

De *Times* houdt vol, dat in zoo gewigtige oogenblikke als wij thans beleven, nu men van alle kanten een groote krijgsverrigting in de Krim verwacht, het zaak is om het opperbevelhebberschap over het leger op te dra gen aan een bekwaam hoofd; doch gezegd blad wijst geen persoon aan, en bepaalt zich bij de verklaring, dat d tegenwoordige generaal voor zijne taak niet berekend is.

DUITSCHLAND.

Men meldt uit Kassel, onder dagteekening van 16 Oct., dat het door de ministers Hassenpflug, von Baumbach en Vollmar aangeboden ontslag is aangenomen, alhoewel men vrij algemeen onderstelde, dat men tot eene schikking geraken zou en het weder aan het bewind treden van het oude kabinet verwachtte. Men noemt dan ook nog geene opvolgers. Het is bekend, dat de moeijelijkheid, om deze voor de oude ministers te vinden, ook eene der voornaamste redenen is, waarom men vermoedde, dat zij weder aan het bewind zouden treden.

PRUISSEN.

Volgens Berlijnsche bladen worden er sedert eenigen tijd tusschen de Pruissische regering en die der Vereenigde Staten van Noord-Amerika onderhandelingen gevoerd, met het doel om, even als bij het tusschen Rusland en Noord-Amerika gesloten verdrag geschied is, de beginselen van het internationale zeeregt voor den handel en de scheepvaart der beiderzijdsche onderdanen met betrekking tot de neutraliteit vast te stellen. De laatstelijk gedurende eene poos afgebroken onderhandelingen zouden eerstdaags hervat worden.

DENEMARKEN.

Volgens berigten uit Berlijn was de Deensche depêche waarbij, gelijk vroeger gemeld werd, de bij den Sondtol betrokken regeringen tot het houden eener conferentie te Kopenhagen uitgenoodigd zijn, van den 1sten dezer ge dagteekend, en van een memorie en onderscheiden statistieke opgaven vergezeld. In de memorie zou hoofdzakelijk betoogd worden, dat de quaestie eigenlijk van politieken aard is, en als zoodanig moet worden behandeld; dat Denemarken zonder den Sondtol niet bestaan kan, en dat dezulken, die het bestaan van Denemarken om algemeene politieke redenen noodzakelijk oordeelen, in dezen ook de Deensche belangen moeten ondersteunen. In vroegere berigten is reeds gezegd, dat Denemarken eene kapitalisatie en aflossing van den Sondtol zou voorstellen.

ZWITSERLAND.

Sommige dagbladen hebben gemeld, dat in de Kanton Genève en Tessino op nieuw staatkundige uitgewekenen ver-

menen zijn, welke zelfs onder de meest gevreesde gerangschikt worden. Ziet hier waarop deze zaak nederkomt. De politie heeft drie personen, welke tot de uitgewekenen schenen te behooren, in hechtenis genomen, maar na een onderzoek weder in vrijheid gesteld. Het is eveneens waar, dat de bevolking van Zwitserland zich luide verklaart tegen personen, welke de hun toegestane gastvrijheid zouden misbruiken, om Zwitserland tot het tooneel van onbezonnen ondernemingen te maken.

FRANKRIJK.

De jury voor de schoone kunsten heeft de verdeeling der toegestane som van 150,000 francs voor de eere-medailles gemaakt en besloten, dat eene daarvan voor de beeldhouwkunst en eene voor de bouwkunst bestemd zal zijn, terwijl vijf andere voor het vak der schilderkunst uitgereikt zullen worden, van welke laatste Frankrijk er drie, Engeland en Belgie ieder een bekomen zal. Deze laatste valt, naar vernomen wordt, de stad Antwerpen ten deel.

SPANJE.

De carlistische bende van Burgos is door de regeringstroepen achterhaald en tot den terugtogt genoodzaakt. De opstelingen telden acht dooden en zestien gewonden. Men heeft o. a. ook wapenen en mondvoorraad genomen. De overige benden worden ijverig vervolgd.

De zaak van Haïti is geregeld.

BELGIE.

De Wetgevende Kamers zijn tegen den 13 November bijeengeroepen. Z. M. zal alsdan eene openings-aanspraak houden.

— Z. M. de koning van Pruissen heeft aan Z. K. H. den graaf van Vlaanderen de orde van den Zwarten Adelaar geschonken.

LATERE BERIGTEN.

Prins Gortschakoff meldt het volgende: « De vestingwerken van Kinburn hebben tot den 17den dezer 's namiddags 1½ ure aan een hevig vuur weêrstand geboden. Toen hebben zij het vuur van hunne zijde gestaakt, waarop de vijand ten 3 ure is binnengetrokken. »

Varna, 19 Oct. De drie forten van Kinburn zijn den 17den gebombardeerd; de bezetting heeft gekapituleerd; de forten zijn door de geallieerden bezet. De vloot der geallieerden heeft voor de monding van den Dnieper het anker laten vallen.

Kopenhagen, 20 Oct. Men verzekert, dat de regering als grondslag voor de berekening der kapitalisatie van den Sondtol voorstelt aan te nemen, de hoeveelheid der koopgoederen, welke door den Sond en de Belten zijn doorgevoerd, in verband met de nationaliteit der vaartuigen, waarmede het vervoer heeft plaats gehad.

Binnenland.

's Gravenhage, 20 October.

Z. M. heeft bij besluit van 18 October 1855, no. 64, benoemd tot burgemeester der gemeente Kerkwerve c. a., G. van den Cingel.

Z. M. heeft, bij besluit van 18 October 1855, no. 74, aan den heer L. N. E. Verbrugge, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Vianen, behoudens aanspraak op pensioen.

Z. M. heeft, bij besluit van 17 October 1855, no. 72 o. a, verleend de volgende pensioenen, als aan: C. C. Dutilh, ontvanger der registr. voor de burgerlijke acten te Rotterdam, *f* 2692; mr. C. G. T. van Erpers Rooijaards, ontvanger der directe belast. en accijnsen te Epe c. a., *f* 1588; J. van Kampen, wed. van I. de Bruine, in leven boekhouder ten kantore der in- en uitgaande regten te Amsterdam, *f* 1045; J. C. van Hal, wed. van A. J. Verbunt, in leven ontvanger der dir. belastingen en accijnsen te Tilburg, *f* 1773, en E. Luchters, wed. van W. J. van der Goes, in leven boekhouder ten kantore der in- en uitgaande regten te Amsterdam, *f* 1080.

Z. M. heeft, bij besluit van 12 October 1855, no. 67, den heer G. P. Buchner, lid der commissie van administratie over de gevangenissen te Gouda, op zijn daartoe gedaan verzoek, uit aanmerking van zijnen steeds betoonden ijver in de naauwgezette waarneming dier betrekking, uit dezelve eervol ontslagen.

Z. M. heeft, bij besluit van 17 October 1855, no. 59, aan mr. M. van Doorninck Az., op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Deventer.

Z. M. heeft, bij besluit van 17 October 1855, no. 60, het vice-presidium van het collegie van regenten over het huis van arrest te Tiel nader opgedragen aan het lid van dat collegie den heer mr. H. van Wessem Az., en zulks in plaats van den heer mr. E. D. Rink, aan wien deze betrekking vroeger was opgedragen, doch welke die niet heeft aanvaard.

Z. M. heeft, bij besluit van 17 October 1855, no. 61, tot derzelver tegenwoordige betrekkingen herbenoemd en bij continuatie aangesteld de navolgende titularissen, als: tot plaatsvervangend kantonregter te Waalwijk P. Knipers; tot plaatsvervangend kantonregter te Helmond, A. F. Bocholt; tot kantonregter te Arnhem, mr. G. H. W. L. baron van Dorth tot Medler; tot plaatsvervangend kantonregter te Sommelsdijk, J. A. van den Broek; tot kantonregter te Naarden, mr. G. Corver Hooft; tot griffier bij het kantongeregt te Hoorn, W. D. Verschuer; tot griffier bij het kantongeregt te Cortgene, K. J. van den Bussche; tot plaatsvervangend kantonregter te Heerenveen, mr. H. W. de Blocq van Scheltinga; tot plaatsvervangend kantonregter te Enschedé, P. Jennes; tot plaatsvervangend kantonregter te Onderdendam, mr. M. Sichterman van de Brake; tot kantonregter te Gennep jhr. mr. J. B. van Sasse van Ysselt.

Voorts is bij dat besluit eervol ontslag verleend aan de plaatsvervangende kantonregters te Sommelsdijk en te Vollenhove, C. de Vries en B. Warnaars, en zijn in derzelver plaats benoemd: te Sommelsdijk, mr. J. B. van den Broek, burgemeester dier gemeente, en te Vollenhove, A. Höfelt, notaris te Kuinre.

Naar men verneemt heeft Z. M. op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontslag verleend aan Jhr. Mr. W. J. Junius van Hemert, als procureur-generaal bij het Prov. Geregtshof in Zuidholland, en in diens plaats benoemd den heer Mr. A. van Galen, thans procureur-generaal bij het Prov. Geregtshof in Noordbrabant.

Volgens de laatst alhier ontvangen berigten bevinden HH. KK. HH. prins en prinses Frederik der Nederlanden zich nog steeds te Petersburg. Nopens HD. terugreis naar deze residentie, was nog niets met zekerheid bekend.

Tot regt verstand van het bepaalde onder § 3, lit. *b* der in de aankondiging van het op den 11den December aanstaande aan te vangen vergelijkend onderzoek van hen, die als leerling-telegrafist wenschen te worden toegelaten, wordt bekend gemaakt, dat de mededingenden geboren moeten zijn in een der jaren 1826 tot 1834 ingesloten.

Aan een particulier schrijven uit 's Hage aan de *A. C.*, dd. 18 dezer, ontleenen wij het volgende:

« Met betrekking tot hetgeen door de dagbladen verzekerd is, als zouden de fregatten *Doggersbank* en *de Ruijter*, benevens het stoomschip *Sindoro*, dezen winter als exercitie-eskader in de Middellandsche Zee dienst doen, en, zoo als men verder gezegd heeft, het fregat *Alexander* zich later bij dat eskader voegen, kan ik u op goede gronden verzekeren, dat een en ander onjuist is, en dat er zelfs geen plan bestaat om dezen winter een expeditie-eskader naar de Middellandsche Zee te zenden. »

Ds. A. van den Oever, predikant bij de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis, te Oosterland, heeft het op hem uitgebragte beroep naar 's Gravenhage aangenomen.

Gisteren zou voor den Hoogen Raad der Nederlanden (Burgerlijke Kamer) de zaak behandeld worden van Mr. S., advokaat te Maastricht, betrekkelijk zijn roijement van het tableau der Orde van Advokatie in de provincie Limburg. Doch door onvoorziene omstandigheden is de behandeling dezer zaak acht dagen verdaagd.

Amsterdam, 19 Oct. Heden is alhier voor het prov. geregtshof de zaak behandeld van Folkers, broodbakker, beschuldigd van moord. In deze zaak zijn 10 getuigen gehoord: de adv.-gen. Mr. F. F. Karsehoom, vermeenende, dat de voorbedachte rade, waaraan de beschuldigde zich zou hebben schuldig gemaakt, niet voldoende was bewezen, heeft mitsdien eene correctionele gevangenisstraf geëischt van vijf jaren.

De raadsman van den beschuldigde, Mr. J. van Mulder, heeft daarna de verdediging voorgedragen, en gewezen op alle omstandigheden, die in deze zaak tot verschooning aanleiding geven. De uitspraak is bepaald op den 23 dezer.

Leijden, 20 October. Heden promoveerde alhier tot doctor in de regten den heer J. T. van der Aar, na verdediging van *Theses Juridiciae Inaugurales*.

Haarlem, 18 Oct. De gemeenteraad heeft, naar aanleiding van bedenkingen van ged. Staten, ten aanzien der heffingen en afschaffing der stedelijke belastingen, o. a. vastgesteld, dat de behoefte der stad *f* 290.000 bedraagt; dat, na aftrek van *f* 33,000 van eigene middelen, alzoo in een bedrag van *f* 257,000, door belastingen zal moeten worden voorzien; dat de opbrengst der te heffen belastingen op *f* 168,263 wordt geraamd, en dat het maximum van den hoofdelijken omslag zal zijn *f* 80,000, met dien verstande, dat de begrooting van elk jaar het bedrag der alsdan benoodigde som zal aanwijzen.

Utrecht, 18 Oct. Men verneemt dat door de heeren W. H. de Heus en A. van de Wall Bake c. s., alhier eene broodfabriek zal worden opgerigt.

§ **Arnhem**, 19 October. Gisterden, den 18den, stond voor het hof van Gelderland te regt zekere B., beëedigd beambte aan het postkantoor te Culenborg, beschuldigd van uit een gesloten brief een muntbiljet van tien gulden te hebben ontvreemd. De eisch van den fung. proc.-generaal, den heer Willebois, was acht jaren tuchthuis-straf en de proces-kosten. Heden middag ten half drie ure, werd in deze zaak uitspraak gedaan, en de beschuldigde veroordeeld tot vijf jaar tuchthuis-straf en in de kosten.

— Nog stond gisteren voor genoemd hof te regt, W. Hartman, kleedermaker te Elst, beschuldigd van het kind zijner schoonzuster met een scheermes van het leven te hebben beroofd. De vele in deze zaak gehoorde getuigen, hebben de voortzetting der procedures gisteren avond noodig gemaakt. Verdediger van den beschuldigde was de advocaat Boissevain. Ook over dien beschuldigde is heden middag vonnis uitgesproken, en de misdadiger, uithoofde van bewezen krankzinnigheid, vrijgesproken, waarna, op requisitoir van den fungerenden procureur-generaal, bevolen is, dat de vrijgesprokene voorloopig in hechtenis zal blijven.

Ambt Doetinchem, 16 Oct. De in de vorige week gevallen regen heeft een gunstigen invloed uitgeoefend op de te veld staande vruchten. De herfstknollen en de spurrie, die door de aanhoudende droogte, scherpe oostewinden en nachtvorst zeer veel geleden hadden, hebben zich vrij goed hersteld; echter levert de spurrie geen half gewas op, daar zij gedurende de droogte grootendeels vergaan is. Dit gewas is hier voor de meeste landbouwers, bij gebrek aan voldoend weiland, van groot gewigt, dewijl het hun gedurende de maanden October en November gewoonlijk overvloedig voedsel voor het vee verschaft en daarenboven eene heerlijke boter geeft, die, wat kleur en smaak betreft, met de beste grasboter wedijveren kan en daarom ook zeer gezocht wordt. — De herfstknollen laten zich tot heden vrij goed aanzien en kunnen bij gunstig weder een middelmatig beschot opleveren. De mangel- en koewortelen zijn dit jaar over het algemeen niet voordeelig en hoogst waarschijnlijk zal de opbrengst beneden het middelmatige zijn. Ook de verschillende koolsoorten laten nog al te wenschen over, daar zij zeer veel van de zoo schadelijke rupsen geleden hebben.

Wanneer men bij dit alles in aanmerking neemt den minderen voorraad van hooi en stroo, — den buitengewoon hoogen prijs der raapkoeken, — de minder dan middelmatige opbrengst der aardappelen, — den min gunstigen toestand der weilanden op de zandgronden, die *nu* reeds hier en daar door het vee verlaten zijn en gewoonlijk eerst laat in het voorjaar gras geven, — en eindelijk de duurte van het koren, dat door vele landbouwers (om van eigenlijke arbeiders niet te spreken) niet meer dan voor eigen behoefte kan gebouwd worden, — dan valt het niet te ontkennen, dat ook voor deze lieden, wat hunnen veestapel betreft, de toekomst niet zeer helder is, vooral voor die landbouwers, die op gepachte landhoeven wonen en op de zoogenaamde « gerf » bouwen, dewijl zij, na vooraf het tiende gedeelte of ten minste acht ten honderd van hun korengewas met het stroo te hebben moeten missen, — nu nog het derde gedeelte van het overige koren als pacht moeten afstaan, met bijpassing van eene betrekkelijk aanzienlijke som in geld wegens zoogenaamde « inslagspacht » voor het vrije gebruik van weiland en tuingrond. Velen zullen zich derhalve genoodzaakt zien een gedeelte van hun vee, hoe noodig overigens ook, nog vóór den winter te verkoopen. Echter kunnen vele der genoemde behoeften door eenen zachten winter en een gunstig voorjaar aanmerkelijk gewijzigd worden.

(Arnh. Ct.)

Hellevoetsluis, 18 Oct. Zr. Ms. schoener *de Wesp*, komm. luit. 1ste kl. R. C. Sloos, zal, naar men verneemt, met den 1 Nov. a. s. buiten dienst worden gesteld.

Breda, 19 Oct. Door den gemeenteraad alhier is besloten de belasting op het gemaal af te schaffen. Omtrent een aequivalent is nog niets besloten.

Tilburg, 18 Oct. Eergisteren avond hebben de stafmuzijkanten van het 2e reg. dragonders, alhier in garnizoen, alsmede de Nieuwe Koninklijke Harmonie eene luisterrijke serenade aan den kolonel Jhr. van Merlen gebragt, bij gelegenheid zijner bevordering tot den rang van generaal-majoor.

Helmond, 17 Oct. In eene vergadering van kiezers, op gister avond alhier gehouden, is de heer Mr. J. B. Bots, die, ten gevolge zijner herbenoeming tot kantonregter, had opgehouden lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zijn, op nieuw met eenparige stemmen tot kandidaat voor laatstgemelde betrekking gekozen.

Loon op Zand, 18 Oct. De goederen tot de heerlijkheid onder deze gemeente gelegen (bestaande in kasteel, bouwhoeven, molens, tienden, jagt enz.) en in eigendom van den prins van Salm Salm behoorende, zullen, naar men verneemt eerstdaags in het openbaar te koop worden aangeboden.

Zwolle, 18 Oct. De heerschende ziekte heeft den heer K. F. W. Eijmael uit ons midden gerukt, een man wiens dood als een gevoelig verlies is te beschouwen, zoowel voor het gewestelijk bestuur, waaraan hij zijne diensten met den meesten ijver had toegewijd, als voor de gemeente, wier belangen hij, daartoe bij herhaling door het vertrouwen der ingezetenen geroepen, ten allen tijde met trouw en vlijt behartigde.

Groningen, 18 October. Heden had ten 12 ure alhier de jaarlijksche vergadering der leden van de afdeeling Groningen van het Nederlandsche Bijbelgenootschap plaats. Eerst werd een verslag voorgelezen van wege het bestuur, waarin de Bijbelverspreiding werd beschouwd als eene zaak, waartoe menschen uit allerlei standen en kringen medewerken, en allen hunne roeping als geestelijke priesters meer en meer gevoelen. Onder de bijzonderheden betrekkelijk Groningen behoorde de vermelding, dat wijlen de heer Mr. M. Lentz een legaat van *f* 2000 voor het genootschap heeft nagelaten. Voorts werd verslag gedaan van de ontvang en uitgave dezer afdeeling van den 1sten Mei 1854 tot den 30sten April 1855, van de uitgifte van Bijbels door de afdeeling, en daarbij eenige fraaije nieuwe drukken vertoond, en eindelijk de aftredende leden des bestuurs, de heeren C. H. v. Herwerden, C.H.z., P. Hofstede de Groot en E. J. Offerhaus, herkozen. Dezen avond heeft eene opwekkende rede in de Groote Kerk plaats, door den heer W. Boekhoudt, pred. te Delfzijl.

Leeuwarden, 18 Oct. Heden hield het Friesch genootschap voor geschied-, oudheid- en taalkunde alhier zijne 82ste vergadering, onder het voorzitterschap van den heer Mr. J. Dirks. Door den heer Mr. J. Telting werd daarbij eene redevoering uitgesproken, over het Naer-regt of regt van naasting, bij verkoop of weder-inkoop, volgens de oude Friesche wetten, naar de oorspronkelijke Germaansche regtsbeginselen.

Door het Koninklijk Noorweegsche Departement van Marine is te Christiania den 24 September afgekondigd de volgende bekendmaking:

« Tot op nader order zullen aankomende schepen aan geene quarantaine, met opzigt tot de cholera, onderworpen zijn, hetzij zij van binnen- of van buitenlandsche havens komen, wanneer aan boord derzelve gedurende de reis geene personen aan de cholera-asiatica geleden hebben of bij aankomst nog daaraan lijden, of wanneer geene sterfgevallen, ten gevolge van die ziekte, zijn voorgekomen.

« In zulke gevallen zijn de gezagvoerders verpligt de quarantainevlag te hijschen, zonder onderscheid of zij van besmette of onbesmette havens komen. In die gevallen wordt voorts de quarantaine overeenkomstig de Koninklijke ordonnantie van 25 Julij 1848 bepaald op acht dagen, in te gaan met den dag, die in de quarantainewet van 12 Julij 1848 is vastgesteld. »

Kunstnieuws.

Opening der K. H. Schouwburg te 's Hage.

Waarlijk een debuut zoowel den ijver als de smaak der directie eer aandoende! In den loop dezer week vier geheel nieuwe stukken, bij welke het publiek het genoegen mogt hebben alle de leden des gezelschaps, op nieuw welkom te heeten. De uitvoeringen voorspellen, over en weêr, alle genoegens. Inzonderheid verdient die van den *Vikaris van Wakefield* op Dingsdag hoogen lof. Onder talrijke schoone en schoon voorgestelde passages, muntte op treffende wijze uit het tooneel, waarin de wanhopige *Olivia* (Mevr. Valois) den sluimerenden Vader (den hr. Breedé) een brief op den schoot legt, hare bittere droefenis en teedere liefde bedwingende om den aangebeden grijsaard niet te doen ontwaken. De uitvoering *Masker en Gelaat* op Vrijdag, hoezeer dezelfde toejuichingen niet ten deele gevallen, was niet minder verdienstelijk. Eene allerfijnst geschrevene dialoog, diepe menschenkennis onderscheiden dit stuk, oorspronkelijk Engelsch, in hetwelk mevrouw Kiehl de fraaije hoofdrol, zeer verdienstelijk, vervulde. Ontwijfelbaar zal hetzelve bij eene tweede opvoering nog meer voldoen. Die avond werd besloten met de *Heiden-Koningin*, in hetwelk de jonge jufvrouw Roos, op nieuw, heeft bewezen, hoe op onzen grond de talenten zich al vroeg ontwikkelen. Bewonderenswaardig vereenigt dit kind eene drievoudige kunstbevalling, als tooneelspeelster namelijk, als zangeres en als danseres. De toejuichingen, haar toegebragt, waren dan ook kwistig, terwijl, van hare zijde, het Heiden-Koninginnetje bij hare groeten aan het publiek, wanneer zij namelijk in triumf wordt rondgedragen, eene bevalligheid ontwikkelde, welke de minst gevoelige harten moest treffen. Moge dit kind eenmaal een groot sieraad van het tooneel worden! Moge ook èn de directie èn het publiek hare jeugdige jaartjes, die zoo spoedig voorbijgaan, zich ten nutte maken, ten einde èn genoegen te smaken, èn dit wezenlijke kunstenaresje gelegenheid tot meerdere kunstontwikkeling te geven. En hiermede onzen Zuid-Hollandschen tooneellisten hartelijk welkom!

Nijverheid.

Meelfabrijken.

Onder dit opschrift bevat de *Landbouw-Courant* van den 11 October een hoogst belangrijk artikel van den heer W. C. H. Staring, te Haarlem, dat wij ons haasten over te nemen, met den wensch, dat de hierin gegevene wenken door velen mogen worden behartigd en spoedig overal brood- en meelfabrijken mogen verrijzen, ten einde het brood zoo voedzaam en goedkoop mogelijk te verschaffen. De vereeniging voor volksvlijt te Amsterdam heeft daartoe reeds den eersten stoot gegeven.

Gemeld artikel luidt aldus:

«Algemeen verwacht men, dat bij de afschaffing van de rijks- en gemeente-belasting op de granen, op den 1 Januarij e. k., de prijzen van het brood zooveel zullen dalen, als het bedrag dier belasting uitmaakt. Is de graanhandel, de meel- en broodfabrikaadje dan ook werkelijk geheel vrij, zoodat er vrije mededinging tusschen graanhandelaren, molenaars en bakkers bestaat, dan valt het ook niet te betwijfelen, of de prijzen van het brood moeten, met de hoegrootheid van den accijns, dalen. Maar zal de ontheffing van de belasting al dat voordeel te weeg brengen, wat de staathuishoudkundigen met regt daarvan verwachten, dan behoort het wegnemen van alle belemmeringen, waaraan thans ook de graanhandel is blootgesteld, in zoo ver hij door molenaars en bakkers uitgeoefend wordt, ten gevolge te hebben, dat de prijzen nog meer dalen.

Een enkel voorbeeld moge een denkbeeld geven van het bedrag dier daling. Een tarwebrood, dat thans binnen de stad Haarlem *f* 0,42 kost (in 1852 kostte zulks aldaar *f* 0,35), wordt onder Heemstede, vlak buiten de douanenlinie der stad, verkocht voor *f* 0,33. Een gewoon burgerhuishouden, dat al ligt voor *f* 3 's weeks aan tarwebrood verbruikt, betaalt hier dus jaarlijks *f* 33, ten gevolge der stedelijke opcenten op het gemaal. Reken hier nu ook de rijksbelasting bij, dan zal zulk een huishouden ten allerminste *f* 50 's jaars, alleen op het tarwebrood, besparen. Ik haast mij echter om te doen opmerken, dat men zich evenwel geene illusien maken moet en te groote daling verwachten. De vermindering der broodprijzen zal terugwerken op alle mogelijke voedsel, omdat er, ten gevolge van dien, terstond meer navraag naar brood zal komen, minder naar ander voedsel. Mogten de graanprijzen rijzende zijn, op het oogenblik van het afschaffen der belasting, dan is het zelfs mogelijk, dat de broodprijzen zullen *schijnen* te rijzen, met betrekking tot de prijzen van ander voedsel; op dezelfde wijze als varkens- en schapenvleesch, schijnbaar, in prijs verhoogd is bij de afschaffing van den accijns in 1853. Weinigen begrepen toch, dat die verhooging alleen in evenredigheid met den prijs van het rundvleesch plaats vond, en, gelijk de staathuishoudkundigen voorspeld hadden, ook geschieden moest.

In de steden begrijpt men teregt, dat er geen beter middel zal zijn om de prijzen daarop terug te voeren, waarop zij werkelijk moeten staan, dan door het oprigten van brood-fabrijken. De vereeniging voor volksvlijt heeft ten dien einde een plan opgeworpen, waarin deze zaak uit haar juiste standpunt wordt beschouwd en de juiste wijze wordt aangewezen, om tot de oprigting dier fabrijken, door vele deelnemers, te geraken. (Het daarvan uitgegeven prospectus, hetwelk in gemelde courant is opgenomen, geeft daarvan een duidelijk begrip.)

Maar hoe moeten nu de molenaars en bakkers ten platten lande en in kleine steden, op de best mogelijke wijze; partij trekken van deze gunstige verandering; wat zijn de voornaamste voordeelen, welke hun de afschaffing van den rijks-accijns op het gemaal verschaft? behalve de ontheffing van den ondragelijken last, waaraan zij door het toezigt der commiezen onderworpen waren; eene verlossing, die wel waardig is, om op den 1 Januarij 1856, met het uitsteken van vlaggen en wimpels en illumineren van alle molens, in Nederland gevierd te worden!

Het antwoord op deze vragen ligt voor de hand. De molens ten platten lande en in kleine plaatsen moeten Meelfabrijken worden. Ze moeten granen opkoopen en meel verkoopen, en het loonmalen vaarwel zeggen. De boer, die met een half mudde graan aan den molen komt, moet terstond meel in de plaats ontvangen, en zijn er bakkerijen aan de molens verbonden, dan dient hij terstond brood te kunnen medenemen. Het opkoopen van granen door de bakkers behoort een einde te nemen; de molenaars behooren de opkoopers te zijn. Zij moeten zoo veel graan in voorraad bezitten, dat de molen nimmer stil behoeft te staan en dat zij altijd meel in voorraad hebben, ten einde aan de aanvraag te kunnen voldoen. Zullen onze meelfabrijken, de tegenwoordige molens namelijk ten platten lande en in de kleine steden, volkomen beantwoorden aan hetgeen men met regt van haar verwachten mag, dan moeten zij daarenboven niet dulden, dat er in het vervolg uit het binnenland graan naar de markten wordt vervoerd. Vaten meel dienen er slechts in den handel te komen, en den molenaars moet het welgaan, zoo door het loon dat zij verdienen, bij het veranderen van al het graan, dat in den omtrek groeit, in meel, als door het voordeelige gebruik dat zij zelve, door varkensmesten b. v., van den afval zullen maken. Eene nieuwe industrie, het maken van meelvaten, zal zich te gelijkertijd ontwikkelen.

Eene allervoornaamste zaak evenwel blijft, dat de molenaars nu ook leeren meel malen voor den handel, en dat zij hunne molens dienovereenkomstig inrigten. De accijns heeft ons tot dusverre belet om de Amerikanen in het fabriceren van meel na te volgen; maar met den 1sten Jan. 1856 bestaat er geene reden meer waarom wij hierin ten achteren zouden blijven. Weinige fabrieken vereenigen zooveel gunstige omstandigheden, als de molens ten platten lande, wanneer zij in goed ingerigte meelfabrijken veranderen: want het ruwe product wordt hun te huis gebragt, naar het fabrikaat is steeds behoefte, en, zoo het met verstand overlegd wordt, staat de molen nimmer stil.

Laten de molenaars niet bevreesd zijn dat de boeren, aan het oude gebruik gehecht, altijd zullen blijven verkiezen om hun eigen graan naar den molen te brengen, en, om in den treuren te wachten, tot dat dit *er door* is. In weinig weken zullen zij het voor hen groote voordeel van tijdwinst leeren inzien, en tevens ook welke molenaar uit den omtrek hun het meeste en beste meel in ruil van hun graan levert.

De molenaars behooren wel te begrijpen, dat, zoo zij zelve geene meelfabrijken oprigten, anderen dit spoedig in hunne plaats zullen doen.»

Leverde, gedurende eenige maanden, de industrieële proefneming van den heer graaf van Ransow te Arnhem, door het bezigen van den *Hydro Incubator*, (water-uitbroedings-werktuig), eene engelsche uitvinding, en voor rekening van genoemden heer uit Engeland derwaarts overgebragte toestel, de gunstigste uitkomsten van eijeren-uitbroeding op, en mogten de belangrijk aangewende kosten tot het aanfokken van honderde kuikens, de meeste van vreemdsoortig en uitgelezen ras, de gewenschte voldoening verschaffen: eene soortgelijke proefneming is, met aanvankelijk wèl geslaagde uitkomsten, ondernomen door den smid P. Noppen, wonende in de Roggestraat te Arnhem, vervaardiger van eenen, in anderen vorm, echter op eene even doeltreffende wijze, werkzamen *Incubator*. Deze koperen, met hout bekleeden, toestel is zeskantig, en geschikt, om in eene gewone kamer geplaatst te worden. Dezelve heeft een' omtrek van één el, vijftien duim in diameter, en eene hoogte van vijfenzeventig duim Nederl., en kan 250 eijeren bevatten, wordende op dezelfde wijze verwarmd, met die uitzondering, dat de vervaardiger, in plaats van water, eene andere vlocistof bezigt. Met genoegen hebben deskundigen dezen *Incubator* in oogenschouw genomen, en dien doelmatiger geoordeeld, dan bovengenoemde. Inzender van dit artikel dien toestel mede in oogenschouw genomen hebbende, heeft bij die gelegenheid vernomen, dat dezelve bestemd is voor een landgoed-bewoner, in de omstreken van Arnhem, zijnde dezelve zeer passend voor eene tentoonstelling van industrieele voortbrengselen.

Ingezonden Stukken.

EEN MERKWAARDIG MAN.

En een algemeen middel vóór de genezing van alle ziekten.

De stad New-York is nu de woonplaats van eenen der meest merkwaardigste mannen dezer eeuw, — van eenen man, die bijna de geheele beschaafde wereld heeft doorgereisd, en in bijna elk land dat hij bezocht heeft, den verkoop zijner Medicijnen heeft vastgesteld voor de verligting van het menschelijk lijden, en welke Medicijnen eene zekere genezing bewerkstelligen voor ziekten en kwalen van allerlei aard en in allerlei vorm. — Wij bedoelen Professor Holloway van London.

Het is nu verscheidene jaren geleden sedert dèze weldoener van het menschelijk geslacht, door middel der Britsche pers, de wereld verkondigde, dat hij, na een diep onderzoek, een heel- en geneesmiddel had uitgevonden, hetwelk zeker was alle krankheden volkomen te genezen.

Jaren van geduldige navorschingen in de wetten der menschelijke physiologie, welke invloed uitoefenen op onze ligchamen in gezondheid en ziekte, geleidde tot de uitvinding en bereiding der wereldberoemde Pillen en Zalf van Holloway. Bijna, zoo niet geheel, eene helft van het [mensch]schelijk geslacht hebben zijne medicijnen gebruikt. [Zijn] naam is even zoo algemeen bekend over de Globe al[s die] van Alexander, Napoleon en Washington, toen deze [het] toppunt hunner ijverzuchtige loopbaan bereikt had[den]. Indien zij natien overwonnen op het slagtveld, Prof[essor] Holloway, met geene andere wapens dan die der wetens[chap] overwon ziekten en kwalen van welken aard ook. — Z[ijne ver]dienstvolle loopbaan is niet beperkt bij de verbeeld[ings]punten van lengte en breedte, maar strekt zich uit to[t de] eindpunten der beschaafde wereld. — Een enkel land [was] niet genoegzaam uitgestrekt voor de werking van zijn [on]dernemend en reusachtig vernuft. Waar ook ziekten hu[n] verblijfplaats hebben, daar is hij met zijne medicij[nen] doorgedrongen, daar heeft hij eenen benijdenswaardigen voortdurenden roem achtergelaten. Nadat hij Europa [had] ingelicht, verspreidde zijne faam zich over Azie, het [be]schaafde gedeelte van Afrika, en eindelijk verscheen zij [in] Amerika. De genezingen bewerkstelligd door — en [de] deugdelijke eigenschappen van zijne Medicijnen heeft [men] doen vertalen in zoovele spraken als waarin de zendeling[en] den Bijbel hebben overgezet. Gouvernementen, zelfs [de] meest despotieke, hebben zich gedrongen gevoeld, door [de] groote waarde zijner Medicijnen, en derzelver populariteit, om van ouds of bestaande, en door den tijd bevestigde [be]letselen, op den invoer van vreemde Medicijnen, op [te] heffen, en verklaarden hunne havens open voor den vrij[en] invoer der Pillen en Zalf van dezen beroemden man. K[ei]zerrijken en Koningrijken hebben zich genoodzaakt gezi[en] om de vooroordeelen der eeuwen tegen den invoer en v[er]koop van eigendommelijke en gebreveteerde Medicijnen, [uit] den weg te ruimen, en om Holloway's Zalf en Pillen [te] veroorloven als een Genees- en heelmiddel voor de volk[s]menigte. — *New-York Dispatch.*

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Maandag, 22 Oct. 6¾ u.

LA DAME BLANCHE, opéra comique en 3 actes; M. et Mme. PINCHON, vaudeville en un acte.

Kon. Holl. Schouwb., Dingsdag, 23 October 6½ u.

MARIE OF GETROUWE LIEFDE, Tooneelspel in v[ijf] bedrijven; en DE HOED VAN EEN' HOROLOGIEMAKE[R], Blijspel in één bedrijf.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 20 October 1855.

	pCt.			
NEDERL. W. Sch.	2 1/2	63 1/2	5/8	1/2
Dito dito 1844.	3	74 5/8	—	—
Dito dito 1844.	4	92 9/16	5/8	—
O. I. L. 1844 . . .	4	92 7/16	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	89 1/8	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	—	—	—
BELGIE. certific. bij *Rotschild*. . .	2 1/2	—	—	—
RUSL. Bij *Hope* 1798 en 1816 . .	5	100 7/8	—	—
Dito 1828—1829 . .	5	—	—	—
Insch. in Assign. . .	6	—	—	—
Cert. van dito. . . .	6	—	—	—
Neg. 1831—1833. .	5	—	—	—
Hope en C°. 1840.	4	—	—	—
Stieglitz.	4	74 1/2	—	—
dito 1854.	5	80 3/8	—	—
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	86 1/2	5/8	—
POLEN. Certific. . . .	4	—	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		—	—	—
SPANJE. Nieuwe . .	1 1/4	19 1/16	1/8	—
Buitenl.	3	—	—	—
Binnenl. 6/m.	3	31 5/8	13/16	13/16
Cert. Coup.		4	3/8	3/8
Amortisable		—	—	—
PORTUG. Lond. . . .	3	39 3/4	7/8	3/4
OOSTENR. Metal. . . 1816—1852. . . .	5	62 5/8	—	—
Dito 1849—1854. .	5	73 5/16	3/8	—
Dito Zilv. Nation. .	5	66 11/16	13/16	3/4
Dito 1847—1852. .	2 1/2	31 3/4	—	—
PRUISS. Lot. 1854. .	3 1/2	—	—	—
BRAZ. Lond. 1824. .	5	—	—	—
PERU 〃	4 1/2	—	—	—
MEXICO 〃	3	18 13/16	7/8	—
GREN. 〃	2 3/4	17 3/8	—	—
Uitgestelde.		6 7/16	1/2	—
ECUAD. Lond. . . .		—	—	—
VENEZ. 〃	4	—	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	—	—	—

Willige beurs, inzonderheid Spaansche en Oostenrijksche.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid. . . .	3	pCt.	87 1/2 à 5/8
Spanje.	1 1/4	〃	19 1/4 à 1/2
Mexico	3	〃	20 à 1/4

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	—
〃 〃	3	〃	64.30tot2arc
Spanje	3	〃	—
〃	1 1/4	〃	—

WEENEN, heden.

Metalliek	5	pCt.	74 1/4
Nationaal	5	〃	78 1/8 à 1/4
Wissel London		〃	11,05
Zilver		〃	

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.